

Generalna direkcija Evropske komisije za energetiku odugovlači u odgovorima na navode o svojoj ulozi u izboru prioritetnih gasovoda u regionu Zapadnog Balkana i Kavkaza. Odlaganja prete da umanje šanse da se zaključci ombudsmana uzmu u obzir prilikom razvoja novih energetske pravila EU.

Kancelarija ombudsmana EU trenutno razmatra žalbu banke Bankwatch protiv propusta Komisije u vezi sa procenom klime za 12 projekata gasovoda u zemljama Zapadnog Balkana i Kavkaza. Nalazi ombudsmana, ako se dostave na vreme, mogli bi imati značajne implikacije na način odabira takvih projekata.

Međutim, Komisija još nije dostavila svoj odgovor na ombudsmanov upit. Takođe, Komisija nije dala nikakvo objašnjenje za kašnjenja u njegovom okončanju uprkos tome što je ombudsman već odobrio tri produženja Komisije za njen odgovor. Uobičajeno bi trebalo da prođe manje od 3 meseca da institucija EU dostavi odgovor u skladu sa pravilima ombudsmana koji uređuju proces istrage. Već u ovom procesu trajalo je dvostruko duže. Ove gasovode, takozvane Projekte od interesa za Energetsku zajednicu (PECI) i Projekte od zajedničkog interesa (PMI), izabralo je Ministarsko veće Energetske zajednice za ključne energetske projekte u regionu prema Ugovoru o Energetskoj zajednici. Predlagači projekata mogu profitirati od finansijske podrške EU i brzih procedura izdavanja dozvola.

Ključni problem pri procjeni projekta bio je taj što se pretpostavljalo da će svi gasni projekti smanjiti emisije CO₂, a ne povećati ih. Ideja je bila da će gas zameniti uglj i da se potražnja neće povećati, pa neće izazvati dodatne emisije u poređenju sa današnjim. Ove procene su previdele vrlo verovatan scenario gde bi gas u nekim regionima zapravo istisnuo druge izvore energije, poput obnovljive električne energije ili drva.

Gas je fosilno gorivo koje treba prestati sagorevati ako želimo da ostanemo ispod 1,5 stepena klimatskih promena. Prošle nedelje je Međunarodna agencija za energetiku (IEA) izvestila da moramo prestati sa izgradnjom infrastrukture fosilnih gasova na globalnom nivou ako želimo da ostanemo na kursu od 1,5 puta. Ovo je drugi izvještaj IEA -e za manje od 6 mjeseci koji ističe isti put za fosilni gas. Međuvladin panel za klimatske promene (IPCC), telo UN-a koje bi trebalo da obavesti donosioce odluka, u svom izveštaju AR6, objavljenom pre leta, navodi da su klimatske promene rasprostranjene, brze i da se intenziviraju. Njihovi nalazi pokazuju da će, osim ako ne dođe do trenutnog, brzog i opsežnog smanjenja emisije stakleničkih plinova, ograničenje zagrijavanja na blizu 1,5 ° C ili čak 2 ° C biti nedostižno.

Stoga nema smisla ulagati u izgradnju gasne infrastrukture na Zapadnom Balkanu, posebno jer neke od zemalja nisu ni povezane sa međunarodnim gasnim koridorima.

Prema procenama Bankwatch -a, ovi projekti zajedno bi koštali više od 2 milijarde evra.

Troškovi njihove izgradnje i rada padali bi na obveznike putem subvencija, a potrošači preko računa za energiju.

Štaviše, finansiranje uloženo u projekte fosilnog gasa je novac koji istiskuje finansiranje obnovljivih izvora energije.

Evropa je u ključnom trenutku u raspravama o novim gasovodima i terminalima za tečni gas u Evropi. Pored krize cena energije, trenutno su u toku dva procesa: revizija TEN-E uredbe koja je ušla u fazu trijaloga i koja se očekuje da bude završena do početka sledeće godine i usvajanje novih projekata od zajedničkog interesa (PCI) lista za energetske infrastrukture za koju se očekuje da će stići krajem novembra.

Ako se ova istraga nastavi sličnim tempom, možemo očekivati odluku ombudsmana najranije sledeće godine – prekasno da utiče na ove procese.

Međutim, postoje i dobre vesti iz Energetske zajednice. Nakon naše žalbe, Sekretarijat Energetske zajednice predložio je Komisiji da odloži novu listu gasa PECE i PMI dok se revidirani TEN-E ne usvoji u Energetskoj zajednici. Ovo odgovara jednom od zahteva iz naše žalbe. Ovaj predlog je na dnevnom redu sledećeg Ministarskog saveta Energetske zajednice koji će se održati 25. novembra.

Izvor: bankwatch.org